

FÖIA ENCICLOPEDICÄ LITERARÄ, ✦✦ APARE IN FIECARE LUNÄ DE DOUE-ORI

<p>Prețul abonamentului:</p> <p><i>Pentru Austro-Ungaria 4 coröne</i></p> <p><i>Pentru România și străinătate . . . 6 franci</i></p>	<p>PROPRIETAR ȘI REDACTOR:</p> <p>IOAN BACIU</p> <p>preot.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p><i>Pentru publicațiunile de preste tot anul (de 24 ori) tot după 50 cuvinte cu litere garmond se compută 1 corönă, ér cu litere mai gröse duplu.</i></p>
---	---	---

BCU Cluj / Central University Library Cluj

TROMPETA.

— de Don Pedro A. de Alarcon. —

(Urmare)

Fiecare osindit cearcă să se acate, ca scaiul, de o anu-mită idee, spre a nu o mai părăsi. Pe mine mă cuprinse un neastimpër, nesce friguri, un fel de delir. Cugetul la Ramon, la Ramon cel care trăia sau era mort, la Ramon cel din cer la Ramon cel de la sihastria, imi muncia creerii în așa chip, cât în acelea ore chinuitoare ale morții nu mă putem gândi la nimic alta.

Apoi mă desbrăcară de uniforma mea de căpitan și-mi dădură o manta veche de soldat, și o căciulă.

Astfel mergeam cu alți nouăspredece camerađi, la morțe.

Numai unul singur dintre acestia a fost grațiat... fiindcă era muzic! Carliștii grațiară viața tuturor muzicilor, fiindcă batalioanele lor avéu lipsă de acestia...

„Și d-ta, Don Basilio, erai muzic pre atunci? Ti-ai mântuit viața?” strigară tinerii, ca dintr'o gură.

„Nu dragii mei” dișe Veteranul, „eu nu eram muzic.”

Soldatii formară un careu, in mijlocul căruia ne-au așe-dat pre noi...

Eu am tras numărul 11, cea ce însemna, că la morțe eram al unspredecelea in rind. Intre acestea mă gândeam la soția și la fata mea, la tine și la mamă-ta, copila mea!

Pușcăturile răsunară...

Sunetul puștilor, mă făcu aprópe să-mi perd consciința. Și de vreme ce ochii imi erau legați, nu putem vedea cum mor camerađii mei.

Numeram fiecare salvă, spre a sci, când va sosi la mine rindul ca se mor.

După salva a treia sau a patra imi perdui consciința.

Ah! Impușcăturile acelea imi vor hui vecinic in inimă și mințe.

Acum mi se părea că le aud la o depărtare de miș de miluri, acum le simțem éráși răsunând in capul meu.

Și salvele urmară una după alta!

Acum! cugetai eu:

Salva răsună și eu trăiam încă.

Acea care urmează-e!... fu ultimul meu gând. Simțem, că m'au apucat de umeri, ca mă scutură și-mi strigă in urechi.

Cădui la pământ.

Nu mă gândem la nimic... Simțem inse totul ca într'un vis adenc.

Mi se părea că eram impușcat.

V.

Apoi mi se păru, că zac pe un pat, in închisórea mea. Nu vedem nimic.

Imi duséi mâna la față, ca și când aș fi vrut să-mi rump o legătóre, și-mi lovii ochii, tare cășcați... Orbisem óre?

Nu... închisórea in care mă aflam era întunecósă.

Audiți sunete de clopot și mă cutremurai.

Era óre glasul clopotului de sara?

Sunt nouă óre, cugetam eu in mine, dar ce Di?

O umbră mai neagră decât întunerezul din temniță, se plecă asupra mea.

Și ceialaltii? Ceialaltii optspredece?

Toți au fost impușcați!

Și eu?

Trăiam, sau dórá m'a apucat un delir in morment.

Buzele mele murmurară mecanicesce un nume, ce părea că și acum mă apasă cu greutatea unui munte... „Ramon!”

„Ce poftesci” răspuse umbra de lângă mine.

Tremuram de bucuria.

„Dumneđeule!” esclamai eu, „sum je ceialaltă lume?”

„Nu!” răspuse același vóce.

„Ramon, tu trăesci?”

„Da!”

„Și eu?”

„Asemenea!”

„Unde mă aflu? Acésta este sihastria dela San-Nicolo? Nu sum eu prinsoner? Totul au fost numai un vis?”

„Nu, Basilio, tu nu ai visat. Ascultă-mé.

VI.

„După cum vei ști, eu am ucis erii pe colonellu în luptă cinstită.

Sum răsbumat. M'am luptat mai departe, cu turbare... măcelărind tot ce-mi vinea în cale... până se întunecă... până când nu s'a mai aflat nici un suflet pre câmpul de războiu...

Când răsări luna, mi-am adus aminte de tine. Atunci m'am îndreptat spre sihastria, cu gândul de a te aștepta acolo.

Erau dece ore sara. Noi avem se ne întâlnim la o oră. În noaptea precedentă nu am fost închis nici un ochiu, și astfel am căzut într'un somn adânc.

La o oră scosei un țipet și mă trezii.

Visasem, că ai fi murit.

Ce s'a fost ales de tine?

Au sunat două... trei... patru ore... Ce noapte plină de chinuri! Fără îndoială, tu ai căzut în luptă.

Se revêrsa de dină.

Acum părăsii sihastria și am început a căuta oștea rebelilor. Am aflat tocmai când răsărea soarele. Și de vreme ce toți creșuseră că am fost căzut în sara zilei precedente, mă îmbrățosézá de bucuria acestei neașteptate revederii, și generalul mă încercă de distincțiuni.

În decursul vorbirii am aflat că douăzeci și unu de prinsoneri vor fi executați. Un fel de simțire nehotărîtă mă cuprinsă.

„Ore, se nu fiă, Basilio între ei?“ mă întrebai pre mine însumi.

Alegai spre locul de executare și am vădit careul deja format.

O salvă răsuna...

Așa dară, executarea s'a început deja.

Am încercat se ved ceva, nu vedem înse nimic.

Durerea mă orbise; frica mă făcea se ameteșc.

În sfârșit te-am recunoscut.

Așa dară totuși vei fi impuscat.

Două victime cădură înaintea ta...

Ce se fac?...

Am alergat la tine, te-am strins în brațe și cu glasul tremurător și înălțat am strigat îngânând:

„Acesta nu! Acesta nu, domnule general!“

Generalul care comandă careul și căruia i erau cunoscute faptele mele din luptă, răspunse:

„Pentru ce nu? Este el doră un muzic?“

Cuvintele acéstea avură asupra mea acel efect, ca și când soarele și-ar revêrsa totă strălucirea razelor sale în ochii cari numai acum și-au câștigat lumina, ai unui orb din nascere bătrân.

Raza de speranță îmi isbi ochii așa de pe neașteptate, încât aprópe mă orbi.

„Muzic!“ esclamai eu, „da, da, domnule general. E muzic... și încă un muzic vestit!“

Între acestea, tu zăcei fără simțire, la pământ.

Din ce instrument cântă?“ întrebă mai departe generalul.

„Din... la... în... la... da... așa este!... din trompetă!“

„Aveți lipsă de o trompetă?“ întrebă generalul pe șeful muziciei de regiment.

Cinci secunde — cinci vécuri pentru mine — trecură, până se auđi răspunsul.

„Da, avem lipsă, domnule general,“ dîse măestrul de muzică.

„Duceți omul de aici și apoi continuați cu executarea!“ strigă conducătorul carliștilor.

Eu te-am luat în brață și te-am adus în închisórea acésta.

VII.

Când sfârși Ramon, mă ridicai rîdind și plângând tot deodată, îl îmbrățosai și tremuram nu știu cum:

„Așa dară ție-ți dătoresc viața...“

„Încă nu!“ răspunse el.

„Cum așa?“ esclamai eu.

„Știi cânta din trompetă?“

„Nu!“

„Atunci nu-mi dătoresci viața, și mi-am perdut'o pe a mea fără de a o mântui pe a ta.“

Stam ca înmărmurit.

„Nu te pricepi de loc în ale muziciei?“ continuă Ramon.

„Puțin, de tot puțin... Îți aduci dor aminte că în colegiu am fost luat întru instrucțiá la olaltă.“

„Acésta e puțin, sau mai bine ăș nimic. Atunci nu-i nici o scăpare. Mórtea ta e sigură!... Și cu încă trébuie se mor alături de tine... ca un tradator... ca un înșelător. În timp de patrusprédece zile trébuie să se organizeze corpul de muzică și tu se fi incorporat la acela!...“

„În timp de patrusprédece zile!“

„Nici mai mult nici mai puțin! Și de vreme ce tu până atunci nu vei ști cânta din trompetă... căci bunul Dumnezeu nu va face minuni — ne vor împușca fără nici un pardon!“

„Se te impușc pre tine!“ esclamai eu. „Pre tine! căruia i dătoresc viața, și încă din pricina mea. O nu, nu! Acésta nu o póte ceriul lăsa! În timp de patrusprédece zile voiu ști din muzică atâta, încât se pot cânta din trompetă!“

Ramon surise cu amar.

VIII.

Ce se vè mai spun, copii mei? În patrusprédece zile... o putere a voinții!... în patrusprédece zile și tot atâtea nopți nedormite — căci în acésta jumétate de lună, nu m'am bucurat nici de somn, nici de odihnă — în patrusprédece zile am învățat se cânt din trompetă!

Ce mai zile!

Eu și Ramon eșam ășnic la olaltă, în liber. Acolo petrecem zile întregi în societatea unui muzic, care venea anume aici, dintr'un orășel apropiat, ca se mă instruceze...

Se fi scăpat cu fuga!... Acésta o cetese eu din ochii voștri. Nimic mai imposibil decât acésta! Eu eram prinsoner și ca atare aspru păzît... Și Ramon nu voia se fugă fără mine...

Nu vorbeam nimic... nu mă eugetam la nimic, nu mâncam nimic.

Trupul meu trăia, eu înse eram stăpânit singur numai de frenesia muziciei, de gândul la trompetă, îndrăcita de trompetă.

Voiam se învăț a cânta din ea și am învățat!...

Da! olog de eram și aș fi învățat a merge...

Mut se fi fost și aș fi învățat a vorbi...

Orb, și aș fi vădut...

Fiind că voiam.

Ah! Voința învinge orî ce. A voi este a putea

A voi: este un cuvânt atotputernic...

Am învățat a voi, copii mei! Învéțați și voi acest mare adevér!

Astfel mi-am mântuit viața și pre cea a lui Ramon.

În schimb înse mi-am perdut mîntea. Ajunsésem un muzic fanatic. Timp de trei ani întruna, nu am lăsat trompeta din mână.

Do-re-mi-fa-so-la-si: acésta era pentru mine totul, pre atunci.

Ramon nu mă părăsi.

Noi emigrarém în Franța și eu cântam și aici din trompetă.

Trompeta eram eu. Pe buzele mele era cântare! Omenî, popóră și artiști marî mă încunjurau, ascultând la mine.

Eram admiral, eram o minune...

Trompeta se duplica sub degetele mele, ea plângea se tânguia, striga, urla. Ea invita rîndunelele, animalele sêlbatice suspiniurile omeneséi.

Plumânile mele erau de fer...

Și viața acésta ținu mai mult de doi ani.

Atunci deodată muri prietîmul meu.

Vederea cadavrului sêu îmi readuse mințile la loc...

Și într'o di, după ce mi-am fost recăpătat mințile, am luat în mână trompeta... și vè gândiți mirarea mea, eu nu mai sciam sufla în ea.

Mai cereți încă și acum ca se vè cânt de joc?...

Enea Pop Bota.

Roza Alpilor.

Departe, între piscurile Alpilor ce se ridică până la cer, unde om nu umbla, unde erbă nu crește ci numai nori osteniți se lasă pe virfurile stâncilor, deasupra cuibului sumetului vultur, pe un colț de stâncă, preste o cascadă infricoșată, se află o cruce de lemn. Religiozitatea a implântat acolo stégul creștinimului ca să-și arete credința care învață, că toate sunt a Lui, a Celui ce ne conduce sortile, a preputernicului D-đeu, văile roditoare, stâncile pustii; că e în tot locul de față: pe câmpiile locuite și pe munții cu virfuri nevedute.

Credința poporului însoțește crucea asta cu o altă esplicare: leagă de ea o legendă, o legendă înfiorătoare și de aceea vorbește despre ea cu o frică ascunsă; în jurul ei se adună duchurile nopții și țin sfaturi.

Locuitoriul pacinic a văilor sau vânătoriiul rătăcit pe acolo deja de departe își ie pălăria de pe cap și își face cruce: Dómnne nu mă duce în ispită și încunjură locul înfiorător.

Și cum nu, dór acela e sémnul pedepsei lui D-đeu, care ajunge păcatul, și dacă la născut ușurătatea.

Străinilor, cari vin pe acolo din marfă depărtări le povestesc ómenii istorii grozave! Mulți cu mare cutezanță au urcat suișul acesta punându-și viața în cel mai mare pericol. Doi călători au amețit și au cădút în prăpastie, și asta a fost destulă cauză ca să întărească și mai mult credința deșartă a poporului.

Din audite știam legenda și aș fi dorit să-și știu și istoria. Am plecat.

După amiazi, cam pela dóue óre eram în mica comună nemțască. Era și vremea se mă odichnesc puțin fiindcă de dimineața

până acum m'a și cam scuturat trăsura. Vestmintele imi erau albe de pulvere, ca și când le-aș fi presărat cu fărînă; gura, urechile imi erau pline de prav. Tóte estea numai întârđie prânzul și am o fóme de lup. Hotelieriul un némț bine trăit pe acărui față se putéu ceti omenia și simplitatea, auzind de departe sunetul clopoțelilor, deja aștepta înaintea casei. M'a primit amical dar pentruacea zéu nu ș'a luat pipa din gură ci numai așa cu o mână ajută, nu mie ci surugiului, ca se desprindă caii.

În sfârșit am ajuns în lăuntru, mi-au dat apă se me spăl mi-au pus înainte nește rămășițe de mănăcări și o ólă cu vin de mere. Ne fiind ceva mai bun și estea au fost bune; póte mai bune ca cele de acasă luând în considerare împrejurările.

După prânz se aședă lângă mine hotelieriul și imi arată un munte mare din apropiere.

— Privește — te rog — numai cum fumegă „Gespenstberg“-ul (muntele ispitelor).

— Și apoi însămnă asta ceva? întreba eu.

— Cum dómne n'ar însămnă? Din asta va fi ceva réu, și încă un mare réu; decâté orí fumegă virful muntelui tot déuna să stárnesc furtunii urite mai adeseori ruperi de nor, când mătură tot. Apele es din alvi și ne duc tot fânul și tóte

vitele. Veđi d-le, vitele cari is la pășune sus au simțit pericolul, pentrucă vin în jos, cea mai mare parte is deja la pólele muntelui.

— Dar dacă e timp frumos? Atuncé tóte pe virful muntelui. Și dacă e înorat vitele merg în sus e sigur că va fi vreme frumoasă. Poftesce numai si privește.

Și intradevăr animalele pășteau jos la pólele muntelui.

— Dómne feresce să se suie cineva acum pe munte, acela nu ar mai ajunge viu jos. Sufletele blăstămate cam pe vremea asta își țin sfaturile în jurul crucii. Furtunile vin de comun nóptea și când fulgeră și trăsnesce mai tare atuncé umblă duchurile muntelui.

Bun, gândii eu, bėtránul a apucat calea cea bună, il ascult; imi va spune întréga istorie după credința lui.

Dar nu mi-a putut spune din tóte numai atáta, că de câte orí fumegă muntele tot déuna e réu; și asta pentruacea e așa fiindcă sufletele blăstămate, duchurile muntelui acolo se adună și înșală pe călători cari umblă pe acolo când în formă de capră sėlbatică și

când ajung la locul blăstemat il împung în prăpastie. Mai pe urmă în anul trecut a cădút un călător în afunzime.

— Apoi bėtránule eu mă voui sui pe virful muntelui.

— Dómne feresce, díse bėtránul înspăimântându-se și fă cându-și, cruce. Să nu incerce d-nu pentru lumea asta, și apoi și dacă ai merge până sus așa te rătăcesci încat nu mai poți eși nici odată afară. Cum și poți gândi așa ceva. Imi pare fórte réu că țam vorbit despre asta.

Dar vedénd că bėtránul are ceva dreptate intrucát era de tot înorat și putém aștepta plóie, am aminat escursiunea pe díua următoare. Bėtránul s'a liniștit încátva dar ca să se asigure mi-a spus că va vorbi cu un vânător, care știe drumul să mă însoțescă până la cruce.

Rugăciunea orfanilor.

Förte bine, gândi eu. Totuși e mai bine dacă va fi cineva lângă mine; se poate se luec sau cine știe ce mi se poate întâmpla dacă nu e nimeni cu mine să-mi dea mână de ajutor. Cătră sară inadever sau deschis cataractele ceriului, tuna și fulgera încât vedând-o asta îți puteai face inchipuire despre „judecata din urmă”. De opt, de nouă ori răsuna prin munți trăsnetul; un resunet înfricoșat încât te apucau toți fiorii.

În ziua următoare des de dimineață m'a trezit hotelierul spunându-mi că vânătorul așteaptă deja. Un pătrar de oră și eram pe drum. Hotelierul și după ce ne-am depărtat îmi mai strigă odată se am grijă și se mă reîntorc norocos acasă.

Vedeți d-le — imi duse vânătorul — se facă omul ori și ce nu-i poate scote poporului din cap credințele este; sta se jore că sus pe munte se adună duchurile și acolo își jocă horele vrăjitoarele.

— Și carei cauza acestor credințe?

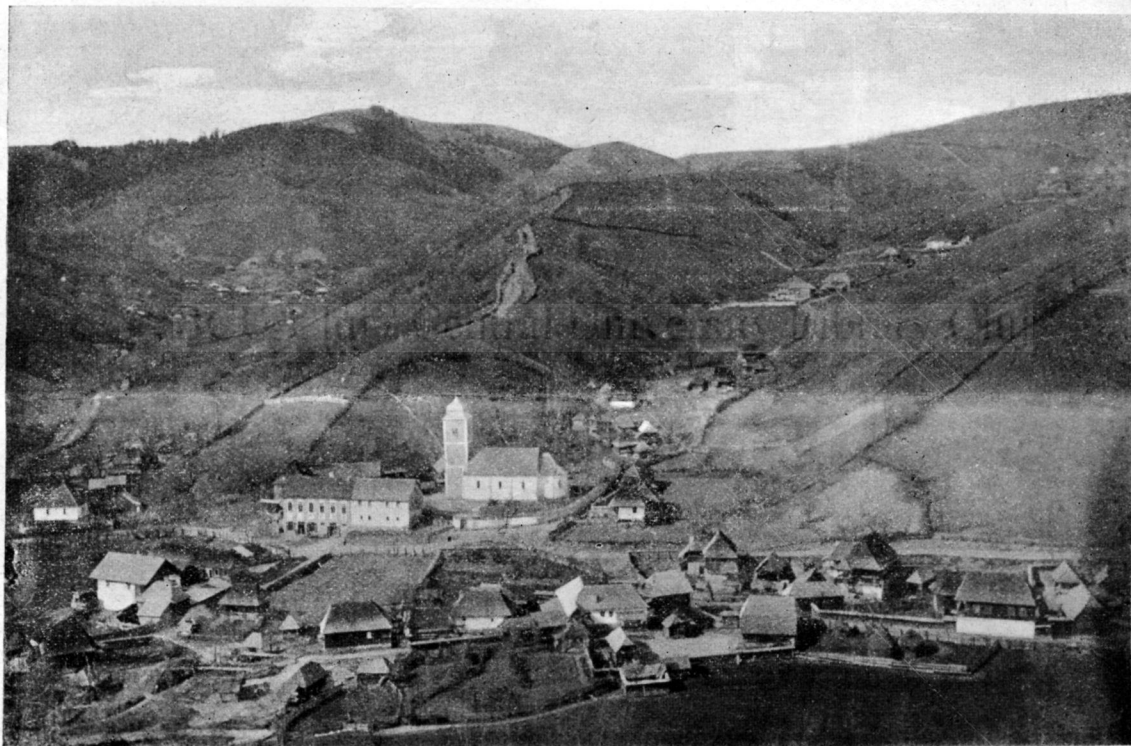
— O istorie păstorească simplă dar cu sfârșit de tot tragic diuse el. După cum știți poate, animalele de casă iarna-vara is afară în munți în păduri. Colo deasupra lângă ruptura aceea e o colibă păstorească. Încă moșu imi povestea cum odată întâmplarea duse o fetiță frumoasă — cea mai frumoasă — din sat până sus pe virful muntelui, pe unde om nu umblă, pre

unde numai căpriorele sărind de pe stâncă pe stâncă înșală vânătorii pre drumuri neatinsse decât de vânt. Adunând flori se perdu de soțele ei, rătăci mult prin pădurile întunecose până când în sfârșit ajunse la un luminiș unde un tiner păstor se juca cu mei.

Fetița își împreună mânuțele-i mititele privi atât de frumos, atât de rugător în ochii tinerului păstor — și își spuse nenorocirea. Păstoriul o mângăie și îi promise că îndată ce va răsări soarele va conduce-o acasă la părinți. Îi oferi apoi lapte cald de capră, unt proșpet, pâne, fragi și smeură de curând culésă; făcu foc ca se nu îi fie frig în aerul rece al sării; îi pregăti în colibă un pat de fân môle mirositor ér el să culcă înaintea colibei ca să-i fie de pază. Îi păru așa de bine sërmanului păstor că o ființă veșnitore a ajuns la el. La el nu merge decât odată în săptămână tatăl său sau mamă-sa ca sei ducă pâne și să-și ieie brânza, untul și laptele de pe o săptămână. Sara înainte de a se pune la odichnă el îi povesti multe felii de legende despre zinele munților, despre spiritele bune, despre Fata blăstămată, care s'a prefăcut în căprioră și așa rătăcesce prin păduri.

(Va urma)

(După Schmiedt) de **Porumbel**.

Comuna Bacium-șasa.

Amanta mea!

„Cel ce trăește fără iubire, e mort de viu!”
Proverbial

*Venus vi-e cunoscută
În frumseță întrecută?
Dar amanta mea alésă
E mai mândră, mai frumoasă!*

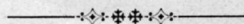
*Pe Minerva o știți bine,
Mai cu minte între zine?
Dar cu mult mai cultivată,
E amanta-mi adorată!*

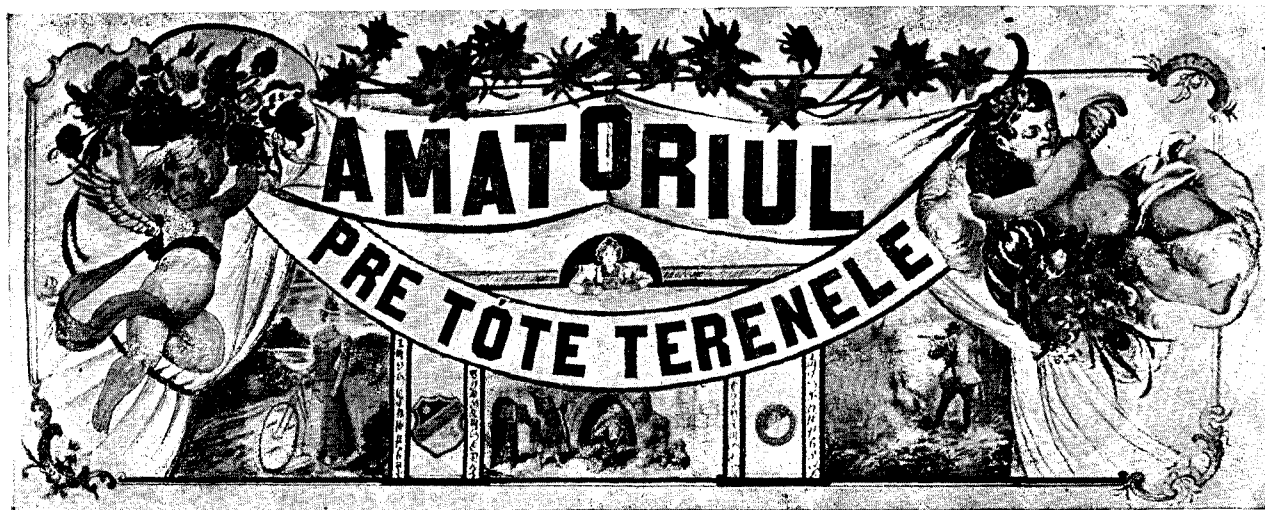
*Admirați pe nouă muze,
Farmece avënd pe buze?
Dar amanta-mi adorată,
E cu mult mai fermecată!*

*De voiți înțelepciune,
Fericire, sfaturi bune;
Zâne nu luați în samă,
Ci veniți la alor mamă!*

*Mama lor-e-amea alésă,
Vecinic tineră, frumoasă,
Fericire pórtă'n póla
Numele-i este școlă!*

P. Turcu.

O nouă metodă de a grava în sticlă.

În cele următoare dam cetitorilor „Rev. II.” o nouă metodă de a grava sticla.

Metodă e foarte simplă, ușor de executat  r rezultatul sigur.

La executarea acesteia avem trebuință de o cutie de lemn de circa 20—30 c. m. lungime, a  reia păreții sunt astfel întocmiți  nc t să pot trage în sus și jos, ca să putem ușor așeza obiectul ce vom a grava, în cutie. —  n lăuntrul ei sunt întocmite c rlișoare sau rudișoare cu ajutorul  rora să putem  nt peni tablele de sticlă ce vom a grava. —

Să luăm o tablă de sticlă pe care vom a grava d. e. un monogram :

Procedura e următoarea :

Sticla o spălăm bine și o poleim cu cretă zdrobită fin.

Mostră ( n cazul de față monogramul) o des nn m pe h rtie bună și tare de scris apoi acele părți pe care dorim a-le obține gravate în sticlă le t c m afară cu un penicel ascuțit. H rtia o lipim cu un clei bun pe tablă dar cu atenție mare, ca tóte părțile, cu deosebire mărginile figurei (monogramului) t iete să fie bine lipite. Dacă ici sau colo stă ceva colțișor, trebuie netezit, ear părțile goale a sticlei (care să văd prin t cturile făcute în h rtie) trebuie să fie absolut curate.

B g m acum tabla astfel întocmită în cutie și o  nt penim pe un părete al acesteia ușă, că partea ce e a-să grava r m ne în lăuntrul cutiei (adecă dosul tablei vine lipit de păretele cutiei.) —

Turn m în cutie șireduri de pușcă, mai mari sau mai mărunte după-cum vom ca gravarea să fie executată mai dur sau mai fin ; precum și pulvere de : schmirgel.

Incuiem cutia bine și o scuturăm timp îndelungat, până când figura e bine gravată. Apoi luăm tabla o spălăm și lucrul e gata.

Gravarea pe acésta cale e a să explica în modul următor ; în urma scutur rei îndelungate moleculele de schmirgel  ntr  în

plumbul m le al șiredurilor aș  ca un șired privit prin o sticlă m ritore ni-să prezintă ca un scaun mare. Aceste molecule, în urma scuturaturii și a greutatei șiredurilor șireduri frec du-să de sticlă acolo, unde acésta e golă o sg rie și astfel  scutur  aș  zic nd automatice gravarea.

Modelul lipit pe sticlă, după-ce ne-am convins că e destul de bine gravată, să póte ușor lua jos ud nd sticla cu apă care o m ie  dat  h rtia și aș  o putem ușor deslipi.

Topogravur .

Sub acest titlu e cunoscută acea procedură, carea să folosese de c tr  biroul de fortificații din Paris pentru a executa pos ri și reproduceri carto-și topografice. Ca o noutate interesantă mai la vale descriem procedura după cum ni-o comunică șeful corpului de genie De la Ro  :

O placă de zink, nu prea gros , să obduce cu asfalt sensibilat, să espune timp îndelungat (sau pun nd placa sub desenul transparent, sau sub un diapositiv) și să desvóltă (ca ori ce placă sensibilat)  n o scaldă de oleu-de-terpentin. Părțile, care nu au fost  nfluințate de lumină să disolvă cele  nfluințate r m n. Dacă turnăm acum pe placă o fluiditate de gravat, obținem o placă gravată a  reia afunzimii sunt abia de ajuns spre a lua negreala. După încercările făcute cu aceasta procedură, să spune că rezultatul este escelent, copiile foarte curate,  r placa este foarte ținătoare și póte suporta fără nici un defect mă de copiere.

 n numerii proximi o să mă ocup mai pe larg cu descrierea produselor zinkiografice, cu at t mai v rtos, că aceste ne  nteresz  a le cunoșce, ca să ne putem face o idee chiar despre modul cum să pregătesc elicheele ađi deja lățite în t t  lumea.

Nișu.

DE ALE POPORULUI.

Desc ntec de dragoste.

Lun  luniță,
D mn  domniță,
Cu față albă
La lume dragă,
Tóte le vezi
Pe min' me vezi
Că 's supărată
Că 's întristată,
Or  beteag

Că m' o lăsat
N. N. Cel drag.
Na  st sbicuț,
Sui în căruț
Mi' l ad  ori cum
Or  supărat
Or  voios,
Or  s natos,
Că mi drag

Că ochii din cap.
Lun  luniță,
Bună luniță,

Firea-i cum   fi
Ad' pe badea-aci
Că de-nu-oiu muri.*)

Theodor A. Bogdan.

* Fata cea l sat , în un sbicuț de c nep , împletit în trei scordii, se duce în grădină, unde se îndréptă c tr  lună și zice de trei ori acest desc ntec în trei zile după olat .
Desc ntecu acesta se póte dice numai sara c nd e lun  plină.
Auzit   n Jabeuța.

Povestea cu Ionică Făt-frumos, Strâmbă-lemne și Sfarmă-pétră.

Era o femeie și n'avea copii; și d'omne cum mai dorea ca se aibă, că așa-i omul, dorește ceea ce n'are. Numai întruna din zile s'a dus în pădure, și a rupt dintr'un copac o crângă, care de la un loc, se împarte în două. Și-a îmbrăcat ea crângă ceea așa: la capătul mai gros (singur) i-a făcut capul; iar la capătul mai unde se împarte în două i-a făcut picioarele. După ce a îmbrăcat-o așa, păpușa cea pus'o într'o albiuță și a început s'o legine cântându-i.

Pe atunci umbla D-șeu și cu sf. Petru pe pământ. Și cum umblau ei pe colo, pe dincolo, numai s'a întâmplat că o dat și peste femeia ceea. Și a întrebato:

— Ce faci femeie hai?

— Ce să fac? I-a legat copilul ăsta.

— Da bun copil ai de nu plânge de fel.

— Bun.

— I-a se-l vedem și noi, dișe D-șeu.

Acum femeia vedând, că n'are încâtro și trebuie se spună drept dișe:

— Da, cu totă rușinea se vă spuiu drept: Nu-i copil, ci-i o păpușă, care o legat și eu așa, ca să-ni mai trecă de dor de copil.

Atunci D-șeu, vedând cătu-i de duiosă femeia aceea după copil cu puterea s'a cea ne mărginită, căci lui toate îi sunt cu puțință, prefăcu păpușa cea în copil ca toți copiii, care creștea ea din apă. Cât creștea ai noștri în 7—8 ani, acela creșcuse, ca cât ai clipi din ochi; că mă rog, era puterea D-șeiască la mijloc, pe care noi muritorii, pământeni și păcătoșii, nu suntem în putere s'o judecăm.

— I-a desvălesc-l, cu totă rușinea, dișe D-șeu, să-l vedem și noi. —

Și l'a desvălit femeia ceea, că n'a avut în cătro și-a găsit în locul păpușei un copil — ca toți copiii.

Acum a vădut ea, că cei doi moșnegi sunt D-șeu și cu sf. Petru. —

— Acum se ț-i-l botez eu, dișe D-șeu.

— Botéză-l, respuse femeia.

Și l'a botezat D-șeu și i-a pus numele Ionică Făt-frumos. După botez iar a creștă vedând cu ochii, așa că în cate-va zile, s'a făcut flăcău de însurat și pace. Și flăcăul ăsta era așa de frumos, că la sora te putei uita, da la dansu ba. Dacă s'a făcut mare a diș.

— Mamă fă-ni o azima de făină de grâu.

— T'oi face, dragul mamei:

— Și i-a făcut. Dacă i-a făcut el — er a diș:

— Mamă, pune-mi-o în traistă, că eu mă duc în totă lumea asta unde m'a îndrepta D-șeu, și pune o batistă albă în copacul cutare — era un copac înaintea lor — și când îi vede batista plină de sânge, se scii, că eu am murit, și să-ți iei grija de la mine.

După asta și-a luat traista la șold și s'a dus, s'a dus, până a ajuns într'o pădure. Acolo a rupt o vargă dintr'un copac; er când a rupt-o, ea a făcut tröse și a audit un pădurariu, și a diș:

— Măi, care-i acela?

— Eu-s, măi, a diș Ionică Făt-frumos.

— Da cine ești tu? îl întrebă pădurariu.

— Măi, eu-s Ionică Făt-frumos. Da tu cine ești? dișe Ionică.

— Eu-s Strâmbă-lemne, respuse pădurariu. Măi, hai să ne prindem frați de cruce, dișe Strâmbă-lemne.

— Hai, măi, respuse Ionică.

Și au făcut pre cum au diș.

După asta au mers, au mers, amândoi prin pădure până au ajuns la o fântână. Dacă au ajuns acolo Ionică au vrut se bea apă din fântână. Atunci unul din fântână, i-a șters o palmă de-a vădut scântei verzi, nu altă, înaintea ochilor.

— Măi, cine ești tu? îl întrebă Ionică.

— Măi, eu-s Sfarmă-pétră. Da tu cine ești?

— Măi, eu-s Ionică Făt-frumos.

— Măi, hai să ne prindem frați de cruce. —

— Hai, măi, respuse Ionică.

— Și s'au prins toți-trei frați de cruce.

Dacă s'au prins toți frați de cruce, au pornit-o cu toții la drum. S'au mers, ș-au mers, până au dat de un câmp tare frumos,

care nu-i mai vedei marginile cu ochii. Strâmbă-lemne aducea lemne, Sfarmă-pétră aducea pétră; er Ionică luera; și au făcut o casă, cum or fi făcut-o, bine, bine nu știu, că n'am fost chiar acolo. După-ce au isprăvit lucrul, s'au dus cu toții la vânat și au vânat ce or fi vânat... Și au adus vânatul acasă și au pus pe Strâmbă-lemne să facă mâncare: er Sfarmă-pétră și cu Ionică, s'au dus er după vânat. În urma lor pe când făcea mâncarea Strâmbă-lemne, a vînit un moșneg cu barba până în pământ și-a diș:

— Holeleu, măi, ce foc bun ai?

— Bun moșule, respuse Strâmbă-lemne, vin și te încăldește.

Și-a vînit moșnegul și s'a încălzit. Dacă s'a încălzit a diș:

— Holeleu, măi, ce mai mâncare bună ai?

— Bună moșule, i-a și mănăneă.

Și-a mîncat moșnegul, cela, a mîncat, până a mîncat totă mâncarea și s'a dus, unde s'a fi dus el. Da Strâmbă-lemne

Un vis.

în urma lui, s'a apucat se facă altă mâncare în grabă și a pus niște carne să se frigă, a pus de mămăligă și se apucă se măture prin casă. Și când făcea el așa, vîmiră și cei doi frați ai lui.

— Măi, n'ai mai gătit mâncarea? îl întrebă ei. —

— Nam gătit, respuse el, că uite până am pus mâncarea la foc, până am măturat prin casă, s'a întârziat. —

— Bine măi, respuse ceialalți. —

— Măi, dișe Sfarmă-pétră, duceți-vă voi la vânat și eu rămân să fac mâncare.

Și au plecat ei la vânat. Dacă au plecat, Sfarmă-pétră a măturat prin casă, a așezat pe patură și după asta a pus mâncarea la foc. Și când aprôpe se fie mâncarea fêrtă, a pus și ceumul de mămăligă. Și când resturna mămăliga pe masă er a vînit moșnegul cela și a diș:

— Holeleu, măi, ce foc bun ai?

— Bun moșule, vin de te încăldește.

Și a vînit și s'a încălzit. Dacă s'a încălzit a diș:

— Holeleu, măi, ce mâncare bună ai?

— Bună moșule, i-a și mănă.

Și cum s'a pus javra cea pe mâncare, și a mâncat, și a mâncat și pe urmă a fugit. Vorba cea; „Cum si-o face omul singur, nici dracul nu i-o face“

In urma lui Sfarmă-pétră mătură de grabă, așadă prin casă și pentru-că nu mai avea când ferbe altă mâncare, pusă de mămăligă și nisce carne să se frigă. Pe când lucra el așa, viniră de la vênat și cei doi frați a-i lui și-l întrebară:

— Măi, n'ai gătit mâncarea?

— N'am gătit, măi, că uită până am diridicat prin casă, până am măturat, până una, alta s'a întârziat și pace.

— Bine, respuseră ceialalți. —

— Măi, dîse Ionică, i-a duceți-vă și voi la vênat și să rămân și eu să fac mâncare.

— Bine măi. —

Și au plecat eia la vênat. Ionică în urma lor a deridicat prin casă, a măturat și a pus mâncare la foc. Și când a fost fêrtă, a pus ceumul de mămăligă, și când a resturnat mămăliga pe masă, numai hop și moșnegul știă că când ar fi tras cu bobii și a dîs:

— Holeleu, măi, da bun foc ai.

— Bun, moșule, da nui pentru d-ta

— Holeleu da bună mâncare ai.

— Bună, moșule, da nu-i pentru d-ta

Acum Ionică s'a priceput de ce ceialalți nu au putut găti mâncarea: da și moșnegu s'a priceput, că Ionică nu-i prost ca ceialalți. —

— Ia moșule și mănâncă o lăcă.

Și s'a pus moșnegu pe mâncare.

— Nu bei și vreun păhar de vin? îl întreabă Ionică.

— Beu cum se nu beu respunse moșnegul; ce mă mai întrebă că numai bolnavii se întrebă.

Și s'a dus Ionică și-a luat un păhar cu apă și a adus-o și i-a dîs:

— Uite moșule bea un păhar de vin alb.

A luat moșnegul păharu să bea și când se-l dec peste cap l'a apucat Ionică de barbă și l'a țărît afară. Da afară avea un copac mare, și l'a crepat puțin și l'a pus cu barba intrînsul înhamându-l bine, ca să-l ție așa pârî or vini și ceialalți frați; și după asta s'a întors în casă. Numai la vremea mesei vin și cea. Dacă au venit le au pus mâncarea pe masă se mănânce dicîndule:

— Uite, măi, eu am putut găti mâncarea la vreme. —

Acum ceia s'au priceput, că Ionică a făcut, ce afăcut moșnegului. După mâncare făcîndu-se sară, s'au culcat. Dimineața Ionică eșind afară n'a mai vîdut copacul acela; moșnegul îl smulsesă din pămînt și fugise cu dînsul. Moșnegul a țărît copacul cum l'a fi țărît noptea până la borta lui. Și Ionică cum s'a sculat s'a luat cu frații sei pe dăra copacului și s'a dus până la gura bortei lui. Pe borta ceea dacă se ducea cine-va, ajungea pe lumea ceialaltă. Acolo Ionică a făcut cu frații sei o funie lungă, lungă din papură. Dacă a făcut funia a dîs Ionică fraților sei:

— Măi, legați-mă cu funia pe subsuori și-mi dați drumul în borta asta să videm este moșnegul acolo ori nu?

Și l'au legat ceia și iau dat drumul. Și a mers, și a mers Ionică, până a ajuns la bordeiul moșnegului. Și moșnegul avea 3 fete, care ședeau sub un pom și cosău. Da fetele cum l'au vîdut, i-au dîs:

— Ce cauți pe aici, că tata când a vini șite-a vedea, te omoră, că uite — veți — polobócele cele cu apă? In cutare poloboc are apă mórta și in cutare are apă vie. Și cum a vini, are se bea apă vie și are să se întărească și te omoră.

— Bine, Fas, că nu mă omoră.

După asta — D-đeu i-a dat în gînd lui Ionică, a mutat polobócele cu apă unul in locu altuia. Și moșnegul când a vini și ne știind, a beut apă mórta creșind, că-i apă vie și a murit. — Și dacă a murit. Au dîs fetele lui Ionică:

— Ei acum, ai omorit pe tata, ce faci cu noi?

— Las, că vă așed cu și pe voi, n'o se rămăneți așa.

După asta a luat el fetele și s'a dus cu dînsăle la gura bortei. Atunci Sfarmă-pétră și cu Strămbă-lemne au simțit, că vrea să iasă Ionică afară și-a dat drumul funiei. Ionică a legat fata cea mai mare și ei au tras-o la dînsul. Da el când a legat i-a dîs:

— Când îi ajunge afară — dincolo, — și te-a întreba

cine-va a cui esci, tu se respundă, că esci a lui Strămbă-lemne și să spui se mai deă drumul funi, că mai este cine-va se vie. —

Și cum a invêtat-o, așa a și făcut.

Și au lăsat ei funia iar și Ionică a legat fata cea mijlocie și i-a spus, că când a ajunge pe lumea ceialaltă și a întreba-o cine-va a cui-i, se spună că-i a lui Sfarmă-pétră; și se le spue, se mai lese funia, că mai este cine-va se vie. —

Și cum o invêtat-o, așa a și făcut.

Și au lăsat ei funia și Ionică a legat-o cu funia și pe cea mai mică și i-a spus, că dacă a întreba-o cine-va a cui-i, se spue, că se ține de surorile ei; și i-a spus se le spue se mai lese funia se iasă și el — Ionică. Și cum a invêtat-o, așa a și făcut.

Da fata cea mai mică, cât au stat cu Ionică, a purces îngreunată. Cum a eșit ea afară și a vîdut-o frații lui Ionică, că este mai frumósă, ca surorile ei, ei s'au priceput, că ea o să fie a lui Ionică și de aceea a vrut să-l omóre. Așa când a lăsat funia ca se iasă Ionică, a legat de capătul ei un bolovan mare cât tóte dîlele — și cât ai rupe un pâr din cap, de nu l'a omorit. D-đeu i-a dat în gînd de s'a dat la o parte după asta el s'a pus o săcure la șold și s'a dus până au ajuns la nisce pui de pajură. Pui eia cum l'au vîdut, ia-u dîs:

— Vai-de-mine om pămîntén, avem aicea la o fântăna un bălaur, și de câte ori se duce mama de a casă, scóte câte un cap ea se ne mănânce. Atunci el s'a dus cu săcurea la fântăna aceea și bălaurul când scotea câte-u: cap ea să se ducă la pui și să-i mănânce el il tăia. Și tot așa până i-a tăet 7 capete și a făcut 7 grămêdi de carne. Dacă a făcut grămêdile cele de carne, s'a dus la pui. Atunci pui știind cea făcut el, i-au dîs: Vai-de-mine, ce-i de făcut, că mama când a vini și a vedea că ai tăet bălaurul, are să te înghită și pe urmă are să te facă și mai frumos de cum esci. —

Și numai l'au pus sub aripele lor, ca să nu-l găsescă. Și a vini pajura și vîdend pui că trăese, le a dîs:

Dragi mamei, cine v'au scos?

— Dapoi dacă vom spune ce-i face?

Nu-l omor, nu-i fac nimic; numai îl înghitese și-l fac mai frumos de cum este.

— Apoi a apucat i-a în colo.

Atunci pajura cu gura deschisă, apucă intru acolo, să-găsescă. Și ne găsindu-l, s'a întors inapoi și a întrebat:

— Nu-i într'acolo, in cătro a apucat?

— A apucat i-a incolo.

Atunci pajura în cătro îi aretase. Și in urma ei vorbeau pui cu Ionică.

— Măi, ce se facem se te spunem?

— Spuneți-mă se vedem ce mi-a face.

Și când sa întors inapoi pajura, l'au scos pui de sub aripi. Atunci ea a dîs.

— Ei dragii mamei de ce m'ați făcut de am umblat atât și nu mi la-ți scos diutr' intăi?

Atunci pajura de bucurie, la înghitit și la făcut și mai frumos de cum era. Dacă la făcut l'a întrebat;

— Ei acum, ce să-ți fac, ce să-ți dau, pentrucă m'ai scăpat pui. :

— Ce să-ți cei? Ce să-mi dai? Se mă scóti de pe lumea asta afară de ceialaltă lume.

— Te scot. Da să-mi pui pe spinare cele 7 grămêdi de carne din balaur, un vas cu vin și se înalecei pe mine și cînd oi întórcé inapoi capul, să-mi dai in gură câte-o bucățică de carne și câte un păhar cu vin, și te scot.

Și-a făcut Ionică cum a dîs pajura.

Și a mers, și a mers, până aprópe de gura bortei; și când se ajungă pe lumea astaalaltă, numai a isprăvit carnea, dar vin a mai avut puțin. Atunci pajura întorcând capul să-i dec mâncare, el i-a dîs: — Maistai puțin să i-au. —

Acum el a tăet de pe la șolduri și de pe aicea pe unde avea carne macră, și i-a dat ingură și pe urmă i-a mai dat și un păhar cu vin. Și când a înghitit carnea, l'a și svêrlit pe lumea asta. Dar înțelegend, că carnea ce-i dădu, îi dela dînsul, îi dîse:

— Ei ce n'am știut eu, că-i așa de dulce carnea de om pămîntén, că te mîncam de mult.

După asta Ionică porni spre casele unde ședea Strămbă-lemne, cu Sfarmă-pétră și cu fetele moșnegului. Dar pe fata cea mică a moșnegului, frații lui Ionică o pusese acolo bucătărăsă

la surorile ei. Acolo ea născuse un băet, care făcându-se mare, frații lui Ionică, îl puseseră să păzească porcii. Acum Ionică înainte de-a ajunge la dânsii, găsind băetul cu porcii pe câmp, înțelesese tot, și-i duse:

— Saaracă lume, pe tine te-a pus la porci?

— Pe mine?

— Da măta ce face?

— Ji bucătăresă.

— Hai cu porcii acasă.

— Daapoi nu merg, că mă bate.

— Haide, mări, ce-ți dău eu.

Și au dus porcii acasă. Acolo băetul a dis:

— Porcii eștea nu intră la ocol, până nui seruții...

— Ia săi sărut eu dăse, Ionică.

Și a luat o ghiogă și când a dat într'o scrôfă, toți porcii

au fugit în ocol. După asta băetul și cu Ionică au intrat în casă la Strâmbă-Iemne și Sfarmă-petră. Acolo în casă disă:

— Apui bine măi, de ce mi ați pus băetul la porci, și femea bucătăresă? Ați creșut, că n'am să mai viu eu și că m'ați omorât? Tot de voi are să fie reu. Acum ce voiți voi să facem? Eu dău, să mergem afară și se svirlim cu sabia în sus și care a fi vinovat, în acela a cădea sabia și l'a tăia și-a muri.

— Bine măi, dăseră ceialaltii.

Și au eșit ei afară și a svirlit întâi Strâmbă-Iemne cu sabia în sus și a cădută înapoi și i-a tăiet capul și-a murit; și a svirlit și Sfarmă-petră și i-a cădută în capul lui și a murit și el. Vorba ceea: „Dreptatea eșă la lumină, că untul de lemn deasupra apei.” După asta Ionică a măritat soțiile fraților lui-Cumnatele sale; ér el a trăit mult în fericire, și a fi trăind și adă cu soția lui, de n'a fi murit.

S'am încălecat pe o șea și v'am spus'o așa.

CRONICA.

D-șora Letiția Vlasi a deschis un atelier de croitorie pentru dame, în Strada-nouă nr. 32 din Bistrița, unde se gătesc tot felul de toalete pentru dame cu cele mai moderate prețuri. Recomandăm deci cu totă căldura stimabilelor noastre celtore părtinirea acestui atelier românesc.

O statistică din Roma. În Roma sunt 20 cardinali, 35 episcopi. 1369 preoți, 2832 călugări și 3215 călugărițe, cu totul deci 6481 între 400.000 locuitori. Tot la 61 locuitori se vine deci 1 spiritual. Bisericii sunt în Roma 400, ér mănăstiri și capele nenumărate.

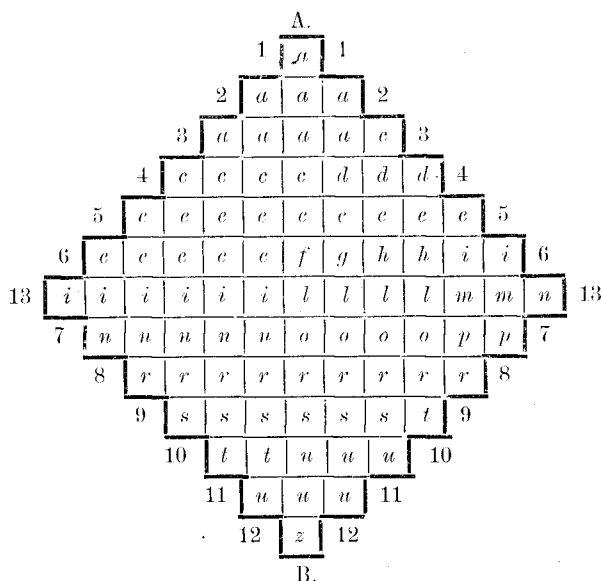
Incoronarea noului rege al Angliei, Eduard VII. după-cum se anunță din Londra, se va face în 20 Iunie anul 1901.

Femeile germane și vama pe cereale. Fiind vorba de urcarea vămii pe cereale în Germania, dancele berlineze au ridicat în public un energie protest în contra acestei tendente. Proiectul lor se termină ast-fel: „Noi, femeile germane, nu vom, ca articii de hrană să se scumpească în chip artificial și ca prețul pâneli, singura hrană a sârmanului popor, să se urce mai mult. Dacă cuvântul nostru nici n'ar o ve ponderositatea hotărâtoare, noi vrem, cel puțin, prin intrării în masse, prin petiții și prin nenumărate iscălituri se dăm expresie voinței noastre.”

Pasul damelor germane în această privință e, în adevăr, laudabil și le servește numai spre bine. Glasul lor, spus la această chestie, nu e al femeilor politisătoare, ci e glasul bunelor economice, cari înțeleg rostul casei și greul vieții în familie, mai virtos între împrejurările de azi

Gâcitură magică.

de: Alex. Tîmpariu.

Literele din această figură, se se aranjeze astfel, că cetind dela istânga spre dreapta se dea nume de următoreia inscenare

1—1 O literă din alfabet.

2—2 O măsurătoare a timpului.

3-3	Un cataract al Nilului.
4-4	Un mare literat românesc.
5-5	Un oraș în Franția.
6-6	O musă.
7-7	Conume familiar românesc.
8-8	Un renumit pictor Francez.
9-9	O musă.
10-10	Un nume bărbătesc.
11-11	Un adjectiv.
12-12	O literă din alfabet. —
13-13	Un poet român; tot acel nume rezultă celindu-se și dela A—B.

Deslegări de gâcitură.

Deslegarea Aerosticonului din nr. 3

La deslegat bine d-șorele: Silvia Borlea și Silvia Stoica Cuiedi precum și domnul Ioan Neagoș comerciant în Monor. acaror nume nu sa publicat în numărul trecut din cauza întârzierii.

Gâcitura din Nr 4 de L. Ganea.

A deslegato bine d-șorele și domnișorele: Maria Peri învățătoareasa Barna;

Pre cum și Domni Nicolae Călnicean inv. Ciclova, Andreiu Bugnariu practicant la posta și telgraf în Karczag; Leon Cehowschi inv. sup. în Sadova-Gura.

Ilustrațiunile noastre.

Trei ilustrațiuni decorează paginile revistei noastre din numărul present.

Visul pe care toate felele îl dorese ca să se implinescă. Orfanii de a căror sorte toți ar dori să fiu scutiți.

Și o comună românească din munții apuseni locuită în mare parte de baieși români metalurgi ce scot din sinul pământului aurul după care toți ómenii râvnesc atât de mult cu dorul ca să se îmbogățesă.

POSTA * * *

* * * REDACȚIUNEI.

Ciclovantul. Vom publica trimite numai.

La mai mulți. Tablourile comandate vi sa espedat cu posta prețul lor lam primit cu mulțămintă.

La mai mulți. Pentru preoți competițele reclamate am făcut pașii de lipsă, veți primi în zilele acestea deslușiri de-a dreptul de la locul competent, de pagubă nu-ți rămânea la nici un cas